

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Missionis Anglicanae Societatis Iesv

More, Henry

Avdomari, 1660

Alterae eius literae, n. 37.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38320

tescente ad hæc Apostata, cæterisque ad alia more Hæreticorum dilabentibus (non enim in causa sunt tam coniuncti, ut velit alterius alter onus subire) post multam de Matrimonij Sacramento, de dispensationibus, de defectione Ecclesiæ tempore Antichristi, de ordinibus sacris altercatione, mandato Regio accedente ut Londinum captiuus transferretur, finem accepit disputatio, iniurijs in res Sacras celebrata magis, quam rationibus, quemadmodum ipsemet scripsit ad Patrem quendam Societatis, qui illum (cum primum duceretur) tacito nomine, per literas salutauerat, & quamdiu Eboraci hæsit solari non desistit. Sententia literarum hæc erat. "Tamenti nomen nullum præferant vestrae ad me literæ; satis peruideo ab amico esse, atque adeo ab commilitone, quo nomine multo maximum mihi attulere solatiu. Si possem verbo congregari, magno gaudio foret, literis perparum explicari potest: Commendo me igitur, mi Pater, orationibus vestris, & reliquorum Fratrum nostrorum, atque amicorum in Christo *Iesu* Domino Nostro. Quidde me futurum sit ignoro; sed quidquid euenit, cum Dei gratia iuxta mihi est: Diuinæ Majestatis radij vbiq; fulgent, & alæ protectionis quaquaversum tenduntur, ad Austrum, ad Aquilonem, ad ortum, & occasum solis, vbi vbi fuerint ij qui obsequium illi præstantes, gloriæ nominis illius Sanctissimi ac pretiosissimi student extollentæ. Quæ etiam extolletur, uti confido, in me, siue per vitam, siue per mortem: Qui caput, ipse perficiet: Viuere mihi Christus est, & mori lucrum. Veniunt disputatum subinde aliqui, sed clamoribus magis ac vocibus, quam argumentis agitur. Non possum plura, custos adest. Angelo Custodi vestro, & toti Cœlesti curiæ, & Domino Nostro *Iesu* Christo te peramare commendo: Memento mei.)

XXXVII. Alteris explicat pleraque quæ isto in carcere contigerunt. "Literæ, inquit, vestrae summo mihi sunt solatio; at præsentia vel ad horâ magis necessaria quam verbis possum exprimere, doceret enim qua via & modo cum his meis aduersarijs agendum mihi esset. Verum quod hominibus est impossibile, possibile est Deo. Spero dulcem *Iesum* meum, ac Dominum clementissimum, alijs medijs suppleturum quod in me deesse potest. Solatia ab illo hæcenus præsidiaque præsentissima expertus sum in necessitatibus quæ mihi fuere grauissimæ, idemque posthac futurum certissime confido, quandoquidem amor quo nos prosequitur æternus est. Si omnia quæ mihi cum aduersarijs acta sunt velim conscribere, exitum non reperirem, & plurimum opus esset tempore. In examine exhibui scripto prolixam rationem vite transmare actæ, locorum, actionum, consiliorum. Affirmaui solam Dei gloriam, & amplificationem Sanctæ fidei Catholicæ his omnibus fuisse propositam; eoque animo suscepisse me reditum in Angliam, ingenti cum desiderio reducendi ad Catholicam, non populum tantum vniuersum, sed multo maxime Reginam ipsam, & totam nobilitatem Anglicanam: & palam in os contestatus sum id ipsum me omni ope & studio vsque conaturum cum Dei gratia. Ad interrogationes quæ aliena spectabant abnuui respondere. To-

D d

plisso

Literæ Hæ-
rici ad Ri-
chardum
Holtbeyu.

1595.

pliffo minitanti dixi, minimè permissurum Deum vt tormentorum quorumcunque metu quidquam admittam quo in Diuinam Majestatem, in conscientiam meam, in aliorum innocentiam offenderem. Habui frequentes cum Hæreticis pluribus concertationes. Has omnes scriptas misi ad Præsidentem, cum in præteritis huius vrbis comitijs exillimaueram de me pronuntiatum iri. Adiunxi iustæ magnitudinis tractationem in illud Christi Domini *cauete à falsis Prophetis*. Vnus Ministrorum de me questus est multa cum Præsidente quòd aulus fuerim talia scripto edere, sed refutare non valuit. Benedictus sit Dominus *Iesus*, qui dat os & sapientiam, cui non possunt resistere omnes aduersarij. Miror vehementer cum audio tam propè admoueri vilitatem meam ad coronam Martyrij quàm quidam sibi persuadent. Certus sum tamen posse me sanguine benignissimi Redemptoris mei, eiusque per amorè dulcissimū dignum effici, & omnia in eo qui me confortat. Tu, mi Pater amatissime, versaris in prælio; ego otiolus arenam aspicio: Veruntamè David Rex æquas nobis partes attribuit: Et amor, coniunctio, caritas, quæ in Christo *Iesu* nos vnum facit, participes mutuorū efficit meritōrū. Scilicet quæ est Præles à me, quoniam hoc in Regno sit Superior Societatis? Sed præoccupauit Topliffus, aiens se id probè scire, eumque nominauit. Oro te vt has literas facias omnibus amicis esse communes; Cupio enim me ipsum totum vnicuique dare, præcipuè Charissimis Patribus & Fratribus nostris, quorum in orationibus, laboribus, Sacrificijs, vti partem habeo, ita plurimum spei repono. Circa mediam quadragesimam deliberatū iri de me spero, tum enim comitia denuo habebuntur. Interea oportunitas mihi multa est mei iuauendi, expectandique magno animo quidquid Majestati Dñi nostri visum fuerit de me statuere. Oro te vt sanctas tuas preces adiungas meis exilibus, vt dignè & congruenter Sancto & excelso Nomini, & Professioni meæ valeam ingredi, vti mihi concedendum iri confido per Dei summi misericordiam. Neque enim multas meas imperfectiones aspiciet quantum feruidos labores, ardentisque preces & Sacrificia tot Patrum & Fratrum meorum, seruorum suorum, qui toto terrarum orbe eius se obsequio impendunt. Et spero per dulcissimi Saluatoris & Dñi mei merita, promptum me fore semper ad gloriam eius ampliandam, seu viuendum seu moriendum sit, vnde & mihi æternum proueniet bonum. Si mea me indignitas protul nunc à corona arcesserit, sollicitiore obsequio conitar eam postea promereri; si verò pro sua misericordia modò illam mihi concesserit, lauabo stolam in sanguine Agni, & sequar eum (vti confido) quocunque ierit in vestimentis albis. Non inuenio finem cum temporis aliquid nanciscor quo ad te scribam; Rarò enim conceditur; Et forte hoc erit postremum. Frequentes tuas valde expeto, & prudens consilium. Semper verò me Angelis, & Sanctis, & Gloriosissimæ Virgini Matri, & Christo *Iesu* commenda, qui labores tuos vt fortunent rogo, ad gloriam totius Sacratissimæ Trinitatis. Amen. Falsus sum in examinibus impendisse me operam incremento duorum Seminariorum, Hispali,

Hispali, & Audomari, egisse gratias Regi Catholico pro insigni sua benevolentia & liberalitate; tulisse literas ad Gubernatorem Belgij & ad Secretarium in beneficium Seminarij; omnem meam actionem spectasse bonum aliorum, nullius optasse incommodum, hæc summa est eorum quæ præfidi & Topliffogantibus dedi scripta, & manu propriâ signatâ. Percontati sunt inter cætera, si forte Papa bellum Angliæ inferret, quid essem facturus? Respondi captivum me consilium ex tempore. Hæc, & eiusmodi de quibus postea: *Iesus sit tecum semper: Oremus pro inuicem.*)

XX XVIII. Erant eò loci Catholici quidam qui facilem *Henrico* parandæ fugæ copiam pollicebantur, si modò ipse veller, idque per clandestinas literas nuntiant, rogantque vehementer uti velit experiri. Ille principio horrescere timore interuertendi Martyrij quod propè iam in manibus esset, eoque consilium aspernari. Mox, nè plus æquo pertinax videri posset, aut suæ addictus tententiæ, è velligio nuncium cum acceptis literis destinat ad *Richardum Holtbeyum* eiusque arbitrio se permittit, certus propositi sui, nisi missa è Cælo vox ipso interprete iubeat pedem efferre; illud usurpans identidem *Ecce me Domine: fiat voluntas tua. Richardus* tantæ deliberationis festinatione percussus, consulto tamen breui precatone Deo, censuit fugæ consilio prorsus abstinendum; Quod claræ virtutis id esset, & meriti singularis: Videri autem posse non nemini fugam defectionem à Domino atque à corona Martyrij, quæ oves in exitium deducat Pastoris exemplo ad mortem pulcherrima in causa obeundam formidolosi: Præterea, ut providentissimè parata sint omnia, anceps tamen esse profugium; & si retrahi contingeret, augeri probrum; demum, ut euaseris ad latebram, Hæreticis certè præberi antiam dirioris instituendæ in omnes toto Regno Catholicos inuestigationis, quæ compluribus fortè deprehensis per animi infirmitatem exitio sit. Itaque fugam nulla ratione tentandam videri. His acceptis, respondet per Epistolam *Henricus* in hanc sententiam.

” Accepi literas, & cōsilium, velut à Deo Domino nostro profectum, libentissimè amplector; eodem me rationes haud dissimiles impulerant: Sed quò alijs facerem satis placuit arbitrio tuo deferre deliberationem, cum spiritum Societatis huiusmodi in consultationibus non ignorem, cui me studeo conformare etiam in manifestis dum valeo. Scio Sancto Petro Angelum opitulatum esse ut è custodia euaderet; est id delatum dignitati Pastoris vniuersalis Ecclesiæ; decreueratque Dñs ut prius Romam peteret, & ibi sedem collocaret: Quæ longe à me absunt omnia, adeoque hic mihi Carcer Roma est, & meum *Domine quo vadis?* Vbi Sancto Petro altera deliberatio ipso Christi Domini nostri ore explicata est, adesse videlicet tempus iam non fugiendi, sed moriendi. Et verò, ut quod res est dicam, non video, (quamuis abesset æterni præmij spes quo tendimus) quæ possem vnquam alibi vtilius impendi, cum hic abundè suppetat efficacium modorum id præ me ferendi quod sum: adeoque nisi vox mihi de Cælo elarè intonet contrarium (hoc